

2010-11-04

Dnr 43-2010:134

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Västra Berga skola
i Helsingborgs kommun

Rektorerna vid
Västra Berga skola

Helsingborgs kommun

Tillsyn i Västra Berga skola

Grundskola F–9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Västra Berga skola och Helsingborgs kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Av skolans och kommunens utvärderingar och vid intervjuerna framkommer att eleverna trivs väl på Västra Berga skola, att det råder studiero och att arbetet i verksamheterna har fokus på utveckling och lärande. Skolinspektionens bild vid tillsynen överensstämmer med detta. Skolan har ett aktivt och målmedvetet arbete mot kränkande behandling, men rektorsområdet har en för alla verksamheter gemensam likabehandlingsplan behandling, vilket inte är förenligt med kraven i lagen.

Skolans kunskapsresultat i de icke betygssättande årskurserna 1–7 kan endast bedömas utifrån resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. De nationella ämnesproven för dessa årskurser visar över tid på god måluppfyllelse med endast någon enstaka elev som inte uppnår målen. Skolan saknar dock sammanställningar av resultat i övriga ämnen. Det är angeläget att uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling systematiseras över tid och i alla ämnen så att rektorn och lärarna kan få en samlad bild av elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen. Den samlade bilden ska vara underlag för bland annat prioriteringar, utvecklingsområden samt omprövning och utveckling av metoder för högre måluppfyllelse. Enligt rektorerna ska ett nytt digitalt verktyg kring individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen ge stöd för en sådan samlad bild.

Skolan hade år 2010 för första året årskurs 9 och några kunskapsresultat över tid kan skolan därför inte ge när det gäller slutbetyg. Enligt skolans statistik var 91 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till gymnasieskolan och andelen elever med fullständigt slutbetyg var 77 procent.

Skolinspektionen har i tillsynen av Västra Berga skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Västra Berga skola ger inte alla elever förutsättningar att nå lägst mål att uppnå i kursplanerna i alla ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i skolan, kursplaner; 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Skolan utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav (Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Skolan klargör inte i tillräcklig utsträckning mål och krav i kursplanerna för eleverna (Lpo 94, 1 skolans värdegrund och uppdrag).
- Rektorena tar inte i tillräcklig omfattning ansvar för att skolornas resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket skollagen; Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav (14 kap. 8 § skollagen).
- Betygskatalog förs inte enligt förordningens krav (7 kap. 5,7 och 19 §§ grundskoleförordningen, SKOLFS 2009:27, SKOLFS 2009:35).
- Varje elev erbjuds inte tillräckligt med undervisningstimmar för att uppnå målen i samtliga ämnen (4 kap. 3a första stycket första meningen skollagen).
- Skolan erbjuder och informerar inte eleverna om språkval i enlighet med författningarna (2 kap. 17–18 §§ grundskoleförordningen; Lpo 94, 2.6 Skolan och omvärlden).
- Skolan utarbetar inte åtgärdsprogram i samtliga skolämnen (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Studiehandledning på modersmålet ges inte till alla elever som har behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1–2

Rektor och Helsingborgs kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Helsingborgs kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Helsingborgs kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Dan Collberg och Peter Säaw deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder

Enhetschef

Lena Lindh

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Västra Berga skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Helsingborgs kommun under läsåret 2010–2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Västra Berga skola den 23 september 2010. Ett besök på skolan gjordes också för en elevintervju med elever i årskurs 7–9 den 27 september.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Västra Berga skola, dels den information som samlats in under besöket. I Västra Berga skola intervjuades rektorerna, lärare, elever och föräldrar. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Västra Berga skola

Västra Berga skola	Antal elever
Grundskola	208
Förskoleklass	24

Källa: skolans uppgifter 2010-09-27

Västra Berga skola utvidgades, med start höstterminen 2008, till att även omfatta årskurserna 7–9. En ny byggnad som rymmer dessa årskurser stod klar samma läsår. Läsåret 2009–2010 omfattade skolan för första gången samtliga årskurser i grundskolan. Skolan omfattar utöver detta även förskola, skolbarnsomsorg och särskola upptill skolår 10. Grund- och särskoleverksamheten samverkar både vad gäller verksamhet och lokaler. Trots ny byggnad är skolan trångbodd bland annat på grund av att alltför många elever utanför upptagningsområdet söker sig till skolan. Eleverna får, förutom musikundervisning i de äldre årskurserna och idrottsundervisning i årkurs 9, all undervisning på skolan. Idrottslokalen är liten, i synnerhet för de äldre eleverna.

Skolan har tre rektorer varav en ansvarar för grundskola årskurs F–4 och skolområdets förskola, en för grundskola årskurs 5–9 samt särskolans årskurser 7–10 samt en rektor med ansvar för särskola och skolbarnsomsorg. Endast de två förstnämnda rektorerna har deltagit i intervjuerna. Skolinspektionen gör i samband med tillsynen i Helsingborgs kommun en särskild tillsyn av kommunens särskole- och fritidsverksamhet.

Tillsynsprotokoll för Västra Berga skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte alla elever förutsättningar att nå lägst mål att uppnå i kursplanerna.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolan redovisar kunskapsresultat för de icke betygssättande årskurserna endast i form av resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Skolans statistik visar att 92 procent av eleverna uppnådde målen i de nationella ämnesproven i engelska, svenska och matematik år 2010. Resultaten i ämnesproven för årskurs 5 visar över tid på god måluppfyllelse med endast någon enstaka elev som inte uppnår målen. Resultaten i årskurs 3 år 2010 visar att 94 procent av eleverna nådde målen i ämnesproven i svenska och matematik.

Skolan hade år 2010 sin första årskurs 9 och kunskapsresultat över tid kan skolan därför inte ge. Enligt skolans statistik var 91 procent av eleverna i årskurs 9 behöriga till gymnasieskolan och andelen elever med fullständigt slutbetyg var 77 procent. Det genomsnittliga meritvärdet för skolan var 207 poäng.

Resultatet ovan samt bedömningspunkterna nedan visar att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolan utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Vid intervjuer med elever, lärare och rektor framkommer att lärarna i årskurserna 1–6 främst följer upp elevernas kunskapsuppföljning i svenska, matematik och engelska. I övriga ämnen sker i alltför liten utsträckning uppföljning utifrån kraven i kursplanerna.

I skolans individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen för de yngre årskurserna finns också i för liten utsträckning omdömen i samtliga ämnen eleven får undervisning i. Skolans och kommunens nya digitala verktyg för detta, med start läsåret 2010 ska, enligt lärare och rektorer, underlätta arbetet med utvärderingar och bedömningar i alla ämnen utifrån kursplanernas krav.

Bedömning:

Skolan klargör inte i tillräcklig utsträckning mål och krav i kursplanerna för eleverna (Lpo 94, 1 skolans värdegrund och uppdrag).

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

7 kap. 8 § första stycket grundskoleförordningen

Motivering:

I intervjun med elever i de senare årskurserna framkommer att de upplever osäkerhet kring vissa lärares bedömning och betygssättning. I många ämnen sker detta föredömligt menar eleverna, men i några ämnen är lärarna otydliga om hur eleverna ska nå högre betygssteg och de får oklara besked om vad de behöver förbättra för att öka sin måluppfyllelse. Eleverna uttrycker också svårigheter i att förstå hur de ska arbeta för att uppnå målen i några ämnen och att vissa lärare beskriver målen för otydligt för att eleverna ska ges förutsättningar att förstå vad målen och kriterierna innebär i deras arbete för lärande och utveckling.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Rektorerna tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att uppnå högre måluppfyllelse.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket skollagen; Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8
Rektors ansvar

Motivering:

Skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete, men främst utifrån beskrivningar av vilka åtgärder som gjorts kring de olika mål- och förbättringsområdena i kommunplan och arbetsplan. I kvalitetsredovisningen är utrymmet för redovisning av måluppfyllelse och resultat mycket litet och det görs inga analyser mer än i ämnet matematik. Skolan saknar således sammanställningar med analyser på skolnivå av kunskapsresultat i samtliga ämnen i förhållande till målen. Skolan saknar därmed utvärderingar och analyser som kan ge underlag för prioritering av utvecklingsområden och insatser på skolnivå i arbetet för högre måluppfyllelse.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningens krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Västra Berga skola arbetar aktivt i värdegrundsarbetet som berör kränkande behandling, men skolan har en gemensam likabehandlingsplan och plan för kränkande behandling för samtliga verksamheter. Detta är inte förenligt med lagen eftersom det ska finnas en plan för varje enskild verksamhet. Den årliga planen ska innehålla en översikt över de planerade åtgärder som utifrån en kartläggning behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever i de olika verksamheterna. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Det finns inget som hindrar att skolan samlar verksamheternas planer i ett och samma dokument, men det ska tydligt framgå vilka åtgärder som behövs i varje enskild verksamhet för att förebygga kränkande behandlingar.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

Betygskatalog förs inte enligt förordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap 5,7 och 19 §§ grundskoleförordningen, SKOLFS 2009:27, SKOLFS 2009:35

Motivering:

Skolans betygskatalog är inte signerad av samtliga betygssättande lärare. Samtliga lärare ska signera elevens betyg genom sin namnunderskrift och sitt namnförtydligande och därmed bekräfta att ett betyg satts. Ändringar i betygskatalogen är inte korrekt gjorda och signerade av rektorn. Beträffande ändringar i betygskatalogen gäller att rektorn kan rätta ett betygsbeslut som innehåller en oriktighet till följd av skrivfel eller likande förbiseende. Bestämmelserna kan inte tillämpas för sådana fel som beror på lärarens bristande utredning, felaktig bedömning av fakta eller liknande inför betygssättning.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val**Bedömning:**

Skolorna erbjuder och informerar inte eleverna om språkval i enlighet med författningarna.

Författningsstöd:

2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen; Lpo 94, 2.6 Skolan och omvärlden.

Motivering:

Skolan erbjuder från skolår 6 språkval tyska, spanska, franska. Eleverna får genom en blankett göra sina språkval i skolår 5. Skolan erbjuder som alternativ till språkvalet svenska/engelska. Skolan informerar inte om möjligheten att i stället för språkvalet – som språkval – söka sitt modersmål, teckenspråk, svenska som andraspråk eller något av minoritetsspråken om man uppfyller grundkraven för dessa.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val**Bedömning:**

Varje elev erbjuds inte tillräckligt med undervisningstimmar för att uppnå målen i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

4 kap. 3a första stycket första meningen skollagen

Motivering:

Eleverna i de tidigare årskurserna 1–6 uppger generellt att de inte känner till ämnet teknik och lärarna och rektorn är medvetna om att teknikämnet är eftersatt. Skolorna känner således inte till om eleverna har uppnått målen i årskurs 5 i detta ämne.

När det gäller de naturvetenskapliga ämnena är eleverna i årskurs 1–6 osäkra på vad ämnena innebär och om de har erhållit någon undervisning. Lärarna i årskurs 1–3 menar att undervisningen bedrivs i olika teman och att eleverna därför har svårt att se vad som särskilt är naturvetenskap. Lärarna i årskurs 4–6 har en varierad uppfattning om undervisningstiden är tillräcklig för att eleverna ska uppnå målen i de naturvetenskapliga ämnena. Lärarna följer inte upp elevernas kunskapsutveckling i de naturvetenskapliga ämnena utifrån kursplanernas krav och skolan saknar därmed en samlad bild av kunskapsresultaten i dessa ämnen. Skolan måste se över undervisningen i de naturvetenskapliga ämnena i de icke betygssättande årskurserna för att säkerställa att varje elev erbjuds tillräckligt med undervisningstimmar för att uppnå målen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Skolan utarbetar inte åtgärdsprogram i samtliga skolämnen.

Författningsstöd:

5 kap. 1§ grundskoleförordningen

Motivering:

Det framkommer vid intervjuer och av dokument att skolan utarbetar åtgärdsprogram i engelska, matematik och svenska, men inte i övriga ämnen trots att det finns elever som inte uppnår målen i andra ämnen.

Bedömning:

Skolan ger inte studiehundledning på modersmålet till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2-3 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

På Västra Berga skola går allt fler elever med utländsk bakgrund och i intervjuerna med rektorerna och lärarna framkommer att några av dem har behov av studiehundledning på modersmålet, men erhåller det inte.